

Številka: 802-01-6/2019/6 EPA 959-VIII
Ljubljana, 22. 1. 2020

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M N E N J E

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah (ZFO-1F) – skrajšani postopek

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 40. seji 20. 1. 2020 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vodah (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je Državnemu v obravnavo predložila Vlada.

Komisija **podpira** predlog zakona.

Z novelo zakona se spreminjajo in dopolnjuje določbe Sklada za vode z vidika namena porabe sredstev. Sklad za vode je poseben proračunski sklad za financiranje nalog, ki jih ureja Zakon o vodah, prvenstveno gre za financiranje vodne infrastrukture (npr. visokovodni nasip, jez, zadrževalnik, itd.). Z namenom zmanjševanja poplavne ogroženosti na območju Slovenije se dodajajo možnosti financiranja iz Sklada za vode za namen gradnje vodne infrastrukture, vključno z vzdrževanjem objektov in vzdrževalnih del v javno korist in izvedbo izrednih ukrepov v času povečane stopnje ogroženosti ob naravni nesreči zaradi škodljivega delovanja voda. Medtem ko veljavna ureditev financiranja interventnih del ne omogoča takojšnje zadostne izvedbe potrebnih del za odvrnitev neposredne nevarnosti za življenje in zdravje ljudi ali premoženja, se s predlogom zakona to omogoča. Predvideno je, da se bo za ta namen v Skladu za vode rezerviralo 5 mio evrov na letni ravni, v primeru neporabe pa bi se sredstva lahko prenesla v naslednje leto. Kot poudarjajo na Ministrstvu ta okolje in prostor, najvišji obseg teh sredstev predvidoma ne bi presegel 10 mio evrov. Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi javnega razpisa ali javnega poziva

S predlaganimi rešitvami se želi pomagati pri zagotovitvi novogradnje ali rekonstrukcije sistema za oskrbo s pitno vodo, nakupa obstoječih zasebnih vodovodov s strani občin zaradi zagotovitve javne oskrbe s pitno vodo in občinskih projektov izgradnje ali rekonstrukcije javne kanalizacije v aglomeracijah do 2000 PE, za katere ni mogoče pridobiti EU sredstev. Predlog predstavlja za občine dodatno

možnost sofinanciranja, saj trenutni sistem ne omogoča sofinanciranja projektov lokalne javne infrastrukture v primeru izrednih dogodkov z negativnimi posledicami za pitno vodo ali v primeru nedoseganja ciljev upravljanja z vodami.

Komisija podpira predlog zakona, saj vzpostavlja mehanizem za dopolnilno financiranje občinskih projektov sistemov oskrbe s pitno vodo in javne kanalizacije v aglomeracijah pod 2000 PE, ki jih ni mogoče sofinancirati z EU sredstvi, vendar ob tem izpostavlja, da se to nanaša zgolj na izvajanje izrednih ukrepov v času povečane stopnje ogroženosti oz. po naravni nesreči zaradi škodljivega delovanja voda. Taka zakonska rešitev, ki predvideva rezervacijo sredstev Sklada za vode zgolj v višini 5 mio evrov oz. največ 10 mio evrov na letni ravni, ne upošteva širšega vidika varstva voda v povezavi z varovanjem okolja.

Medtem ko je predlagano dopolnilno financiranje ukrepov vezano le za primere v času povečane ogroženosti oz. po naravni nesreči zaradi škodljivega delovanja voda, pa morajo občine opremiti z javno infrastrukturo (kanalizacijo) še vrsto aglomeracij pod 2000 PE, kar pa predlog zakona ne rešuje. Ob finančni podhranjenosti občin, ki otežuje izpolnjevanje obveznosti opremljanja aglomeracij z javno infrastrukturo, so občine do vključno 2023 upravičene tudi do manjšega deleža dodatnih sredstev za sofinanciranje investicij v lokalno javno infrastrukturo kot bi jih morala prejemanj iz državnega proračuna v skladu z 21. členom Zakona o financiranju občin.

Ob pomanjkanju proračunskih sredstev in nezadostnemu financiranju občin komisija poziva Ministrstvo za okolje in prostor, da v okviru priprav na finančno perspektivo 2021–2027 naredi vse napore, da bo v prihodnjem programskem obdobju možno financirati lokalno infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo in odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode v aglomeracijah pod 2000 iz EU sredstev. Medtem ko bodo sistemi v aglomeracijah nad 2000 PE več ali manj urejeni, pa ostajajo v manjših občinah projekti nedokončani, pri čemer ne smemo pozabiti, da je okoljske zaveze s predpisanimi roki do EU sprejela država in ne občine. Po nekaterih ocenah bi potrebovali za izpolnitev teh zavez nekaj sto mio evrov. Postavlja se tudi vprašanje, kaj se bo zgodilo, če občine v predpisanem roku ne bodo uspele zgraditi kanalizacije v vseh aglomeracijah.

V zvezi s predlagano rešitvijo, da se bodo sredstva Sklada za vode dodeljevala na podlagi javnega razpisa ali javnega poziva, komisija opozarja na slabe izkušnje, ki jih imajo občine s tovrstnim načinom razpisovanja sredstev za izvajanje javnih del. Po mnenju komisije bi bilo bolje, da bi namesto kriterija vrstnega reda prispelih vlog razmislili o upoštevanju drugih kriterijev (npr. gradnja kanalizacije nad izvirom pitne vode, obseg manjkajoče infrastrukture, itd.). Komisija je bila seznanjena, da je dodeljevanje sredstev na podlagi javnega poziva oz. ZUP zahtevalo Ministrstvo za finance zaradi transparentnosti, pri čemer bodo morali biti projekti v času razpisa že pripravljeni. V zvezi s tem komisija opozarja, da je pripravljenost projektov v času razpisa nerazumljiva zahteva, predvsem pa bodo morale občine zaradi prednostne obravnave prej oddanih vlog zelo pohiteti s pripravo projektov, če bodo želele pravočasno oddati vlogo, s čimer se daje prednost hitrosti in ne kvalitetni pripravi projekta. Na ta način se stvarni problemi zagotovo ne bodo reševali.

Ob nujnosti zaščite vode komisija opozarja na vprašanje dolgotrajnega urejanja vprašanja pravičnih denarnih nadomestil za kmete, ki kmetujejo na vodovarstvenih območjih in imajo zaradi omejenih pogojev (npr. prepoved uporabe gnojek in fitofarmacevtskih sredstev) izpad prihodka iz kmetijske dejavnosti oz. ne morejo

konkurirati kmetom, ki kmetujejo izven vodovarstvenih območij. Ob upoštevanju trenda povečevanja števila oz. obsega vodovarstvenih območij se je treba zavedati tudi omejenega obsega obdelovalnih površin in dejstva, da Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Slovenije nima nadomestnih zemljišč. Kmetom na vodovarstvenih območij je treba priznati pravično odškodnino za izpad dohodka zaradi omejenega kmetovanja, pri čemer se je treba odločiti, ali to urediti sistemsko na ravni države ali upravljavcev. To je pogoj za ohranitev kmetovanje na vodovarstvenih območjih in istočasnega zagotavljanja ugodnega stanja vodnega potenciala, ki ga ima Slovenija. Komisija ob tem opozarja na primer Avstrije, kjer upravljavci plačujejo kmetom na vodovarstvenih območjih nadomestilo zaradi izpada dohodka iz kmetijske dejavnosti. Komisija je bila seznanjena, da Ministrstvo za okolje in prostor izvaja aktivnosti za ureditev tega problema in pričakuje sprejem ustrezne rešitve.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Dušan Strnad.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Dušan Strnad, l.r.